

Za gospodarje

Maribor, dne 11. marca 1936.

Kmečka samopomoč je zaleгла — cene živini se popravljajo.

Naš list je prvi v Sloveniji začel opozarjati čitatelje, kako so hrvaški kmetje segli po samopomoči in so s pomočjo sloge zvišali cene goveji živini. Vzgled hrvaških živinorejcev je zadel tudi med slovenskimi tovariši na ugoden odmev. Med Slovenci je vzela Kmečka zveza v roko zadevo z izboljšanjem cen pri živini. Potom letakov, zborovanj in opozoril je uspelo Kmečki zvezi, da so začeli naši kmetje složno nastopati na sejmih in ne prodajajo več živine mesarjem ter prekupcem po sramotno nizkih cenah. Pred sejmom določi posebna komisija cene in teh se prodajalci točno držijo. Kmečka samopomoč je že obrodila fepe sadove na sejmih v Kranju, v Ptujju, pri Sv. Petru pod Sv. gorami in posebno še v Konjicah. Živinski sejem v Konjicah dne 2. marca nam v naslednjih številkah jasno kaže porast cen, odkar se je zbudila našemu živinorejcu odresilna zavest, da je v slogi moč. Pred organiziranim nastopom so nudili v konjiškem okraju kupci kmetom naslednje cene:

debeli voli	Din 3—3.50
telice	Din 2—2.50
krave	Din 1—1.50
teleta	Din 3—3.50

Na od kmetov pripravljenem sejmu v Konjicah 2. marca so dosegli te-le cene:

debeli voli	Din 4—4.50
telice	Din 3—3.50
krave	Din 2—2.50
teleta	Din 4—4.50

Če je šlo na omenjenih sejmih, bo tudi uspelo na vseh drugih, če se bodo živinorejci za bodoče držali navodil Kmečke zveze. Naš ubogi kmet že v obupu preživlja leta gospodarsko krizo. Trkal je za odpomoč na vseh mestih, a je zadel le na gluha ušesa ter je dajal posebno živo blago po sramotno nizkih cenah.

Hvala Bogu, da se je zbudil k samoza-vesti ob 12. uri in sklenil, da se za bo-doče ne bo pustil več brezvestno odirati od mesarjev ter predkupcev. Dosedaj doseženi uspehi se bodo povečali, le ne-omajne kmečke sloge je treba!

O uvozu vina v dravsko banovino.

Kakor posnamemo iz »Slovenskega go-spodarja« se je v letu 1935 v Maribor uvozilo iz Banata in Dalmacije 942.360 l vina, to je preračunano na polovnjak po 300 litrov 3141 polovnjakov. To je jako velika količina, ki našega vinogradnika kar omami. Koliko se je uvozilo v Or-mož, Celje in Ljubljano, to ni navedeno. V Ljubljano gotovo veliko več kot v Ma-ribor. Dravska banovina ima velike površine posajene s trto, od katere naj živi naš rod. Kljub temu, da imamo vina do-volj, se uvaža iz drugih krajev k nam in slovenski vinogradnik lahko topo gleda, kako potiska njegov pridelek v stran go-stilničar in vinski trgovec. Ta kupi rajši pri tujcu, kot bi dal domačinu zaslužiti. Sklenilo se je sicer lani, da naj bi imel gostilničar napis: Toči se le domače vi-no, pa tega se niso držali. Sicer ne bi to imelo uspeha, saj sme 49 odstotkov vzeti banatskega in 51 odstotkov domačega vina, pa ga lahko prodaja za domačega, in nobeden mu ne more do živega. Da se pomore domačemu vinogradniku, je nuj-no potrebno, da posežejo vmes pristojni javni činitelji. Morda bi tudi to nekoliko pomagalo, da se banovinska trošarina na domače vino zniža na 25 par, trošarina od vina, ki se v našo banovino uvozi, pa se naj zviša na 1.50 do 2 Din. Kdor hoče podpirati banatske in dalmatinske vino-gradnike, naj plača malo več trošarine, ker se uvoz vina iz teh krajev ne da prepovedati, moramo podpirati predvsem in v prvi vrsti domačine, da ne propade-jo. Mesto Ptuj je uvedlo razno uvoznino, da štiti svoje obrtnike pred drugimi, da bi tja uvažali svoje pridelke. Prvi je do-

mačin, drugi je turjec. Saj damo itak dovolj denarja Banačanom za moko. Čemu bi ga dali tudi za vino, ki ga imamo sami dovolj?!

Spomladansko gnojenje.

Če v jeseni, pred setvijo ozimin, nismo gnojili, moramo žito spomladi, predno nadaljuje rast, gnojiti na zeleno z nitrofoskatom II 150—250 kg na 1 kat. jutro. Zgodno pomladansko gnojenje je vsled tega potrebno, da lahko žito istočasno, ko začne bujno rasti, sprejema tudi razpoložljivo hrano.

Jarim žitom se naj gnoji pred setvijo z nitrofoskatom II 250 kg na kat. jutro. Uničevanje plevela — repice in gorčice v ovsu — pa je najenostavnejše in najučinkovitejše z neoljenim apnenim dušikom, ki uničuje plevel in je ob enem dobra dušična hrana za oves, ki je za te hrano posebno hvaležen. Na 1 kat. jutro raztrosimo na rosen posev, ko je repica razvila četrti list, 80—100 kg neoljenega apnenega dušika. Izbrati moramo lepo in jasno jutro, da bo sigurno solnčen dan, ker le topel solnčen dan jamči za dober uspeh uničevanja plevela z neoljenim apnenim dušikom.

Krompirju gnojimo z nitrofoskatom II pred sadnjo. Seme in gnojilo ne sme priti v neposredno čotiko. Zato je najboljšo, če raztrosimo gnojilo po izorani njivi, na sirove brazde, nato njivo pobranamo, da se gnojilo dobro z zemljo zmeša, nakar naredimo s plugom riže za sadnjo krompirja. Če pa sejemo krompir »pod plug«, potem trosimo gnojilo v sosedno brazdo, nikdar pa v isto brazdo, kamor sadimo, ker bi lahko gnojilo vplivalo na kaljivost krompirja. Na 1 kat. jutro 250—300 kg.

Na sličen način gnojimo tudi drugim okopavinam, toda z nitrofoskatom I, ker n. pr. koruza, pesa, repa itd. rabijo več dušika, vsled česar jim gnojimo z nitrofoskatom I, ki vsebuje dvakrat več dušika kot nitrofoskal II.

Hmelju gnojimo tudi zgodaj spomladi z nitrofoskatom I, po celem hmeljišču. Na 1000 sadežev raztrosimo 250 kg nitrofoskala.

Travnike in pašnike moramo gnojiti zgodaj spomladi z apnenim dušikom 150 do 250 kg na 1 kat. jutro. Posebno je pa važno, da gnojimo pašnike z dušikom, da

dobimo čim prej dobro pašo, da skrajšamo na ta način krmljenje živine v hlevu. Z apnenim dušikom gnojeni pašniki in travniki dajo krepko hrano, bogato na belančevini, ki je za živinorejo in mlekarstvo posebno važna. Travnike in pašnike moramo gnojiti v jeseni z apnom in fosforjem, ako tega nismo storili, gnojimo spomladi z nitrofoskatom.

Vinograde in sadonosnike, če jih nismo pognojili že v jeseni, moramo čimprej gnojiti z nitrofoskatom I. Za 1 kat. jutro vinograda 250 do 350 kg, za 1 sadno drevce 3—5 kg. Gnojilo se mora v vinogradu globoko do $\frac{1}{2}$ m zakopati, pri sadnem drevju pa v kolobar 10—15 cm globoko, ki smo ga skopali pod kapom drevesne krone.

Vrt moramo tudi zgodaj spomladi obdelati in pognojiti. Za največ sort zelenjadi je nitrofoskal I zelo učinkovito gnojilo. V vrtu uporabljamo pa tudi posamezna gnojila, od dušičnih 40% sečnino, s katero se po navadi zaliva zelenjava, da se bujnost in hitrost rasti tembolj pospeši.

Uporaba umetnih gnojil je pri nas v Sloveniji nujna potreba, pred vsem vsled tega, ker smo v prehrani pasivni in moramo letno uvažati za čez 100 milijonov dinarjev hrane. Tako n. pr. mora Slovenija uvoziti letno 4500 vagonov pšenice, kar znaša skupaj okrog 72 milijonov dinarjev. Če bi lastno poljedelstvo dvignili, bi nam ne bilo treba toliko uvažati in bi naš denar ostal doma in prišel med našega kmeta.

Gospodarske zanimivosti.

Silosil v soboškem srezu v Prekmurju. Poročali smo že glede silosev v lendavskem srezu, a o silosih v soboškem srezu še nismo povedali ničesar. V resnici pa je stanje silosev zelo povoljno v soboškem srezu; to nam povedo številke: Dosedaj je dogradilo 74 posestnikov 88 silosev, ki imajo skupno 790 m² prostornine. Kot rečeno, so to samo malo-kmetški silosi. Vsi so zgrajeni po načrtih sreskega kmetijskega odbora v Soboti. Glede uporabe silosev je gotovo, posebno če se bo pazilo na nje, zlasti na notranji omet in glazuro, da bodo vzdržali najmanj dva rodova, in še dalje. O njihovi gospodarski važnosti so pa kmetovalci že itak dobro poučeni. Denar, izdan za silose, je dobro

naložen in bo donal bogate obresti. Moči pa razvoj silosev pomanjkanje denarja na kmetih. Ako bi se sprožilo vprašanje silosev v časih, ko je bilo na deželi še zadosti denarja, bi bilo danes število silosev petkrat večje. Blagoslov silosa je zlasti za živinorejo v suhih letih, ko primanjkuje krme, ker živina koncem zime ne strada in mlečnost živine prav nič ne trpi. Važno je pa zlasti pri zgradbi silosev to, da podpira kmetijski odbor s posebnimi prispevki gradnjo malokmetijskih silosev. Izredno dobro pa vpliva cenena skupna nabava cementa na kmetovalce in to je še najboljša pot do razširitve števila silosev v Slov. Krajini.

Izvoz živine. Vprašanje živinoreje v Slovenski krajini stoji pred odprtim vprašanjem: kam z živino? Živinoreja je glavna panoga našega gospodarstva ter takorekoč glavni dohodek za vse gospodarske potrebe, za oblačenje družine, kakor tudi za plačevanje davkov. Pri nas je zelo dobro razvita, vendar pa nizka cena, zastoj v izvozu, zlasti v Italijo radi sankcij, kakor tudi radi visokih carin Avstrije in drugih držav, ne obeta zadovoljivega razvoja od zadnjega leta naprej in kljub vnetemu delovanju selekcijskih društev odpoveduje. Bili so časi, ko je naš kmet dobil za enega bika lepe tisočake in bili so plačani davki, oblečena je bila družina, gospodarstva se niso krhala in rušila. Sedaj se je pa to blagostanje vsled nizkih cen, vsled malega povpraševanja po živini, vsled zastoja v izvozu, vse gospodarstvo naših kmečkih domov razbilo in trka dvom in obup na okna hiš. Kmeti životari, ker dela samo za življenje, a še to delo se izgublja v izgubah, v zadolževanju, v rubežih. Zato bi bilo nujno to pereče vprašanje javno preiskati in sklicati ankete, da bi se zadeva razčistila. Ne oporekamo dobre strani tvrdke Benko v Soboti, da izvaja, vendar nas pa moti, da samo ena tvrdka kupuje in trguje z izvozom. To ni prav. Že od leta 1930 naprej se je začelo s padcem živinskih cen. In k temu je padla še cena poljskih pridelkov, industrijski izdelki se pa niso prav nič spremenili. Ni čudno, ako potem naši kmetje z začudenjem govorijo o večkratnih višjih cenah živine v sosednjih državah. Pri nas so pa dajatve poskočile od leta do leta, izvajanje dolžnosti kmečkega prebivalst-

va se je pa povečalo. In rešitev tega problema? Vse premalo je načet ta problem pri nas, vse premalo se izvaja v gospodarsko korist. Naše izvozno blago je poleg živine še pri prašičih in v perutnini. Toda prašičjereja je šele v razvoju, perutinarstvo pa rabi dalekosežnega izboljšanja. Zato je nujno, da se poglobimo v ta pereča vprašanja našega kmeta, sicer se bodo zrušile naše kmetije in kaj bo potem, lahko vsakdo ve.

Trsničarski odsek Vinarskega društva za dravsko banovino je imel v Ptujju dne 23. febr. svoj redni občni zbor v Narodnem domu. Predsedoval je občnemu zboru g. Klotar Bouvier. Poleg srednjega števila članov so bili navzoči tudi člani ptujske vinarske podružnice s svojim predsednikom g. Antonm Šega na čelu. Prisoten je bil tudi zastopnik Vinarskega društva nadzornik g. Zabavnik. Najprej je bilo podano poročilo potem pa je bilo zanimivo predavanje g. ing. Šturma iz Maribora o izsledkih bolezni na strženu vinske trte. Navajamo sledeče iz sprejete resolucije: Trsničarji ne nasprotujejo sreski trsnici v Ptujju, da se oddaja trsje po znižanih cenah, toda pod pogojem, da so tega deležni samo revnejši vinogradniki, katerim je radi težkih razmer nabava trsja skoro onemogočena. In prav tako naj bi banovinske trsnice pomogle revnejšim slojem vinogradnikov s trsjem po znižanih cenah, šele potem naj bi se oziralo na plačila zmožne vinogradnike, ki bi si nabavljali trsje po normalnih cenah. Zabrani naj se tudi trsničarstvo kakor tudi obnova šmarničnih nasadov. Vsi trsničarji naj vsako leto zalogo trsja sporočijo tajniku trsničarskega odseka ter vsakih 14 dni sporočijo ostanek zaloge, da bi se tako lahko obveščalo vinogradnike o kraju in številu trsja v slučaju povpraševanja po trsju radi nasaditve. Potrebno pa je poudariti, da je potrebna absolutna poštenost in zanesljivost trsničarjev, ko nabavljajo trsje za nove nasade, ker se bo le na ta način prišlo do obnove vinogradov. Nujno je potrebna tudi selekcija! Nujno je potrebno poudariti, da se čim intenzivneje nadaljuje zasledovanje bolezni na strženu vinske trte po znanstvenikih ter se izsledki redno objavljajo, kakor tudi obrambna sredstva proti bolezni po časopisju, kakor tudi v strokovnih listih: »Kmetovalcu« in »Sad-

jarju«. Sklenilo se je tudi, da se naprosi železniško direkcijo, da izda enotna navodila vsem železniškim postajam glede pošiljanja trsja, da ne bi bilo nesoglasij radi različnih tolmačenj predpisov.

Sreski kmetijski odbor v Ptujju je imel sredi meseca februarja svojo plenarno sejo v mestni dvorani ob polnoštevilni udeležbi odbornikov. Predsednik in tajnik sta podala izčrpna poročila o delovanju kmetijskega odbora, živinorejski strokovnjak pa je podal obširno poročilo kmetijskega strokovnjaka glede poljedelstva, sadjarstva in vinarstva ter o uspehu sadjarske razstave, kar naj se prihodnjic ne prezre, ker kmetovalce zanima vsak uspeh in napredek gospodarstva v ptujjskem srezu. Po poročilih se je obravnaval zaključek za minulo proračunsko leto 1935 in proračun za leto 1936.

Kombinirani kotel. Preizkusil se je nov kombinirani kotel za žganjekuho in paro, za kuhanje perila, za pripravo pare za izparivanje sodov in za izdelavo brezalkoholnih pijač na posestvu ravnatelja g. Šege na Bregu pri Ptujju. Kotel ima še priključno napravo s toplomerom, s katerim se dožene višina toplote brez težkoč. Dodano je še alkoholno merilo, da se takoj razvidi, koliko stopinj alkohola vsebuje kuhano žganje. Kotel ima obliko alfe, drži 80 litrov in je v splošnem zelo praktičen v gospodarstvu. Iznašel je ta kombinirani kotel g. Ljudevit Sagadin, tajnik v pokoju in znani strokovni delavec na sadjarskem polju v Ptujju. Kotel je izdelal ptujski kotlarski mojster g. Š. Horvat.

Opozorilo dolžnikom posojilnic! Opetovano smo že povdarjali; da so posojilnice po svojem ustroju istočasno predstavnice i dolžnikov i vlagateljev in da imajo radi tega tudi v vprašanju kmečke zaščite poseben položaj, ki ne more biti istoveten s položajem ostalih upnikov. Zlasti dejstvo, da vsi dolžniki istočasno kot člani neomejeno jamčijo za posojilnico, narekuje posojilnicam in s tem tudi njihovim matičnim organizacijam-zvezam, da pri dovoljevanju posebnih ugodnosti po členu 5 uredbe o zaščiti kmetov postopajo skrajno previdno in na način, ki ne škoduje posojilničnim interesom in s tem tudi ne interesom članov-dolžnikov, ki prosijo za tako dovoljenje. Člani-dolžniki naj se zato v prvi vrsti skušajo sporazumeti ne-

posredno s prizadetimi posojilnicami samimi, ki bodo nedvomno, kolikor jim bodo dopuščale možnosti, dajale olajšave in s tem nudile dolžnikom ono, kar pač lahko dajo, ne da bi pri tem trpeli interesi zadruga in s tem tudi posredno interesi člana-dolžnika. Več kot to, kar lahko nudijo zadruga z neposrednim sporazumom, tudi Zveze ne bodo mogle dovoljevati. Zato naj se oni dolžniki-člani naših zadrug, pri katerih je popolnoma izključena možnost, da bi izvrševali svoje obveznosti po določenih zadružnega odplačilnega načrta, skušajo sporazumeti glede raznih olajšav direktno s svojimi posojilnicami.

Uvoz naše zaklane perutnine je za mesec marec zopet dovoljen v Nemčijo. Na področje bivše mariborske oblasti odpade od tega uvoza perutnine v vrednosti 400 tisoč mark. Cene perutnine so poskočile.

Vrednost denarja. Po odločbi finančnega ministra ima denar v mesecu marcu naslednjo vrednost: 1 napoleon 303 D, 1 zlata turška lira 344 Din, 1 angl. funt 251 Din, 1 ameriški dolar 42.90 Din, 1 kanadski dolar 42.60 Din, 1 nemška zlata marka 15.50 Din, 1 zlati zlot 8.20 Din, 1 avstrijski šiling 9.50 Din, 1 belg 7.40 D, 1 pengö 8.80 Din, 1 braziljski milreis 2.15 Din, 1 egiptovski funt 215.50 Din, 1 urugvajski pezos 18.50 Din, 1 argentinski pezos 12 Din, 1 turška papirnata lira 34.50 Din.

Cene in sejmska poročila

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 7. III. so pripeljali 100 zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 8—10 D, slanina 10—12. Kmetje so pripeljali 13 voz sena po 60 Din, 7 slame 30—35, 16 voz krompirja 0.75—1, 2 čebule 2—2.50. Jabolke 3—6. Žitne cene so ostale iste. Na trgu je bilo 362 kokoši po 20—25, 614 piščancev 25—55, 4 gosi 30—35, 17 puranov 30—60, 18 rac 18—20 Din.

Mariborski svinjski sejem 6. III. 1936. Na ta svinjski sejem je bilo pripeljanih 192 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 85—110 D, 7—9 tednov stari 125—150 Din, 3—4 mesece stari 170—240 Din, 5—7 mesecev 250—340 Din, 8—10 mesecev 370—510 D, 1 leto 540—900 Din, 1 kg žive teže 6—7 Din, 1 kg mrtve teže 7—9 Din. Prodanih je bilo 84 svinj.